

[Justitsministeren.]

side 579 siger, at domstolene har indtaget det standpunkt ikke at ville efterprøve lovgiverens skøn med hensyn til, hvad almenvellet kræver. Professor Poul Andersen siger det lidt svagere i „Dansk Statsforfatningsret“, side 754-55. Han siger, at domstolene i almindelighed vil lade lovgivningsmagtens afgørelse af, hvad almenvellet kræver i henseende til ekspropriation, være endelig. Professor Poul Andersen har for øvrigt i en artikel i Ugeskrift for Retsvæsen 1961 B, side 151, vedrørende dette lovforslag udtalt, at der næppe foreligger omstændigheder, som kan medføre, at lovens gyldighed vil kunne anfægtes ved en påstand om, at den ikke er krævet af almenvellet. Jeg er ganske enig i denne opfattelse.

Om det næste spørgsmål, hvorvidt loven kunne være ugyldig, fordi den ikke giver fuld erstatning, vil jeg gerne sige, at en nærmere overvejelse må føre til, at der i et tilfælde som det her foreliggende praktisk set ikke kan blive tale om at yde erstatning. Det, der skal erstattes ved ekspropriation, er det økonomiske tab, som ekspropriationen medfører. Det er ikke muligt at se, at der ved den foreslåede opdeling af stiftelsen påføres denne noget økonomisk tab. Det er da så vidt vides heller ikke fra nogen side påvist, hvorledes en sådan erstatning skulle beregnes, eller til hvem den skulle udbetales. Hertil kommer, at håndskrifterne jo ikke har nogen omsætningsværdi allerede af den grund, at de ikke kan bringes ud i omsætningen; de kan ikke sælges. Derfor kan der ikke konstateres nogen værdi. Om dette spørgsmål kan jeg henvide til, hvad professor Poul Andersen skriver i den omtalte artikel i Ugeskrift for Retsvæsen 1961 B, side 151. Han siger, at stiftelsen formentlig ikke lider et tab, som kan afføde et erstatningskrav. Regeringen har med andre ord sagkundskaben bag sig i de synspunkter, den forfægter.

Det ærede medlem hr. Poul Møller påberåbte sig en udtalelse af professor Illum

om, at man aldrig før var gået så vidt med hensyn til testamentsfortolkning, og at der her forelå ekspropriation. Det er jo en kendt sag, at de juridiske professorer ved de to fakulteter i 1961 havde divergerende opfattelser. I Århus mente tre professorer, herunder professor Illum, at der forelå ekspropriation, medens de tre andre professorer ikke sluttede sig til denne udtalelse. Efter min mening er det problem, vi her står over for, af en sådan karakter, at sammenligninger med almindelige principper om testamentsfortolkning ikke giver nogen afgørende vejledning og da vel navnlig ikke med hensyn til det spørgsmål om lovgivningsmagtens beføjelser, som vi her står over for. Over for professor Illums udtalelse står da blandt andet også udtalelser fra professorerne Gomard, Ross og Ernst Andersen, der som begrundelse for deres opfattelse, hvorefter der ikke foreligger ekspropriation, henviser til den traditionelt anerkendte adgang til ændringer i legaters og stiftelsers forhold, og til, at stiftelsen efter lovforslagets eventuelle vedtagelse opretholdes, omend i ændret skikkelse.

Lad mig i øvrigt om den fundatsændring, der her er tale om, understrege, at den ret, der ifølge fundatsen eksisterer over stiftelsens ejendele, er en ret for en ubestemt kreds til at studere håndskrifterne og til at nyde understøttelse af stiftelsens midler. Ved lovforslaget sker der ingen ændring i den ubestemte kreds af berettigede, og Island påtager sig ved traktat at forvare og forvalte de håndskrifter og den kapital, der overflyttes til Island, i overensstemmelse med fundatsens bestemmelser. De ændringer, som i forbindelse med overflytningen foretages i administrationen af stiftelsen, er af underordnet betydning i forhold til den omstændighed, at stiftelsens formål og dermed den kreds, der kan nyde godt af stiftelsen, er uændret.

Må jeg så til slut sige, at når jeg nu på regeringens vegne har udtalt mig om, hvilke synspunkter vi vil anlægge, hvis der mod